

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-1-166 (İlk İnceleme)
Karar Sayısı : 10-04/54-28
Karar Tarihi : 12.1.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Harun ULU, Harun GÜNDÜZ

C. ŞİKAYET EDEN :

D. HAKKINDA İLK İNCELEME

20 **YAPILAN** : Petrol Ofisi A.Ş.
Eski Büyükdere Cad. No:33-37 34398 Maslak/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Akaryakıt istasyonu üzerinde Petrol Ofisi A.Ş. lehine konulan intifa hakkının kaldırılması talebi.

30 **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 21.12.2009 tarih ve 9069 sayı ile intikal eden şikayet başvurusunda öne sürülen iddiaların 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde incelenmesi sonucu düzenlenen 6.1.2010 tarih ve 2009-1-166/İİ-10-HU sayılı İlk İnceleme Raporu, 8.1.2010 tarih ve REK.0.05.00.00-110/5 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-04 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayet başvurusunda özetle;

- Hatay İli Kuruyer Köyü 1508 numaralı parselde bulunan akaryakıt istasyonunun mülkiyetinin eski maliklerinin borçlarından dolayı İşbankası Antakya Merkez Şubesi'ne intikal ettiği,
- Söz konusu banka şubesinin satış ilanı vermesi üzerine, istasyon üzerinde davalı şirketin intifa hakkı olduğunu bilerek 4.8.2008 tarihinde satın aldığı,
- Dava konusu istasyon üzerinde Petrol Ofisi lehine 9.9.1992 tarihinde 15 yıl olarak tesis edilen intifa hakkının 10.5.1993 tarihinde 5 yıl daha uzatıldığı, bu suretle intifa süresinin bitiş tarihinin 9.9.2012 tarihine uzadığı, ancak intifa hakkının 2216 metrekare istasyon arazisinden sadece 955 metrekare üzerine konulduğu,,
- Şikayete konu istasyonu devralmadan önce şikayetçinin Petrol Ofisi'nin Hatay Saha Müdürü ile görüşerek istasyonu devralmasında bir engelin bulunup bulunmadığını sorduğu, ilgili saha müdürünün ise devralmaya ilişkin herhangi bir engelin bulunmadığı ve devralma sonrasında kendisine bayilik verileceğini bildirdiği,
- İstasyonun devralınmasından sonra bayilik sözleşmesinin imzalanması konusunda Petrol Ofisi yetkililerince sorunlar çıkarıldığı ve bu süreçte şikayet edilen şirketin şikayetçiden istasyonun eski maliklerinden kalan borçları da ödemesini istediği,
- 50 - bunun üzerine bayilik sözleşmesi yapılması veya şikayet edilen lehine olan intifa hakkının kaldırılması konusunda Hatay 1. noterliği'nden 16.10.2009 ve 17.11.2009

10-04/54-28

tarihlerinde iki ihtarname gönderildiği fakat Petrol Ofisinin bu ihtarnamelere bir cevap vermediği

ifade edilerek istasyon üzerindeki intifa hakkının kaldırılması talep edilmiştir.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

- Şikayet konusu akaryakıt istasyonuna ilişkin olarak yapılan ve esasını Petrol Ofisi A.Ş. lehine intifa hakkı veren sözleşmenin oluşturduğu dikey anlaşmanın 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile tanınan muafiyetten yararlandığı,
 - Şikayetçi ile dağıtım şirketi arasındaki anlaşmazlıkların ve mevcut intifa hakkının terkinin rekabet mevzuatı ve Rekabet Kurulu'nun yetkisinin dışında kaldığı,
 - Bununla birlikte, mevcut dikey anlaşmanın her iki tarafın açık iradesi olmaksızın hukuken veya fiilen 18.9.2010 tarihini aşacak şekilde cebren uzatılmaya çalışılması halinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde işlem tesis edilebileceği,
- ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Rekabet Kurulunun konuyla ilgili olarak daha önce almış olduğu kararlar çerçevesinde, bayilik sözleşmeleri ile bu sözleşmelerde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğü süresine etki eden intifa sözleşmeleri ve kira sözleşmelerinin tamamı tek bir dikey anlaşma olarak kabul edilmektedir. Bu dikey anlaşmalar ile bayiye 5 yıldan uzun süreli rekabet yasağı getirilmesi söz konusu dikey ilişkiyi grup muafiyeti kapsamı dışına çıkarmaktadır.

Dava konusu istasyon üzerinde Petrol Ofisi lehine 9.9.1992 tarihinde 15 yıl olarak tesis edilen intifa hakkı 10.5.1993 tarihinde 5 yıl daha uzatılarak bitiş süresi 9.9.2012 tarihine kadar uzatılmıştır. Dosyadaki bilgilerden, intifa hakkının bayilik sözleşmesi imzalanan malikler tarafından verildiği anlaşılmaktadır. Başka bir ifade ile ilgili istasyon üzerindeki dikey anlaşma 9.9.1992 tarihindeki intifa sözleşmesiyle başlamış ve halihazırda ortada bir bayilik sözleşmesi olmasa da devam etmektedir. İntifanın oluşturduğu bu dikey ilişki istasyonu devralan yeni maliki de bağlamaktadır.

Süresi beş yılı aşan intifa, tapuya şerh edilmiş kira gibi sözleşmelerin 2002/2 sayılı Tebliğ'de tanınan muafiyetten yararlanamamasının nedeni, bu sözleşmelerin, "rekabet yasağı"nın süresini fiilen uzatmasıdır. Bu nedenle beş yıllık sürenin tespitinde, dağıtıcı ve bayi arasında kesintisiz olarak süregelen dikey ilişkinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Burada sözü edilen dikey ilişkiden murat, taraflar arasındaki bayilik, intifa hakkı, kira, emanet, kredi ve benzeri sözleşmelerden oluşan hukuki ve iktisadi ilişki bütünüdür. Bu bağlamda, sürenin belirlenmesinde taraflar arasında devam eden rekabet yasağına dayalı dikey ilişkiye başlangıç teşkil eden ilk anlaşmanın yapıldığı tarihin esas alınması gerekmektedir. Taraflar arasındaki rekabet yasağı içeren bayilik sözleşmesi ile birlikte intifa, tapuya şerh edilmiş kira gibi sözleşmelerin hepsinin aynı anda ortadan kalktığı tarih ise, rekabet yasağının sona erme tarihi olarak değerlendirilmelidir. Bayilik sözleşmesi sürmekteyken intifa ya da kira sözleşmelerinin sona erdirilmesi veya tam tersine, intifa veya kira sözleşmeleri sürmekteyken mevcut bayilik sözleşmesinin sona erdirilerek yeni bir bayilik sözleşmesi yapılması hallerinde, rekabet yasağı sona ermediğinden dikey ilişkinin de kesintiye uğramadığını kabul etmek gerekmektedir.

Öte yandan, 1992 yılında yapılan bir intifa hakkına dayanan bu dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde öngörülen beş yıllık süreyi aşar nitelikte rekabet etmeme yükümlülüğü içerdiği görülmektedir. Bununla birlikte, Rekabet Kurulunun akaryakıt sektörüne yönelik olarak daha önce almış olduğu kararlar çerçevesinde, 18.9.2005

10-04/54-28

tarihinden önce yapılmış olan ve bu tarih itibarıyla kalan süreleri beş yılı aşan anlaşmaların, 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma ve uygulama süresi bulunmaktadır.

Bu bağlamda, anılan istasyon malikleri ile Petrol Ofisi A.Ş. arasındaki dikey ilişkiye esas teşkil eden intifa sözleşmesinin 18.9.2005 tarihi itibarıyla kalan süresi 5 yılı aştığından, 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ'de belirtilen kapsamda olduğu ve grup muafiyetinden yararlandığı anlaşılmaktadır.

110 Öte yandan şikayet dilekçesinde, Petrol Ofisi A.Ş.'nin yükümlülüklerini yerine getirmemesi nedeniyle bayilik sözleşmesi imzalanamadığı ifade edilmekte ve bu gerekçe ile istasyon arazisi üzerindeki intifanın kaldırılması talep edilmektedir. Ancak şikayetçi ile dağıtım şirketi arasındaki ticari konulara ilişkin anlaşmazlıklar ve mevcut intifa hakkının terkinin hususu rekabet mevzuatı ve Rekabet Kurulu'nun yetkisi dışında kalan konular arasındadır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre;

- 120
- 1- Başvuru konusu akaryakıt istasyonuna ilişkin olarak yapılan ve esasını Petrol Ofisi A.Ş. lehine intifa hakkı tesis eden sözleşmenin oluşturduğu dikey anlaşmanın 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına,,
 - 2- Şikayetçi ile dağıtım şirketi arasındaki anlaşmazlıkların ve mevcut intifa hakkının terkinin rekabet mevzuatı ve Rekabet Kurulu'nun yetkisi dışında kaldığına,
 - 3- Bununla birlikte, mevcut dikey anlaşmanın her iki tarafın açık iradesi olmaksızın hukuken veya fiilen 18.9.2010 tarihini aşacak şekilde cebren uzatılmaya çalışılması halinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde işlem tesis edileceği hususunun taraflara bildirilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.